

اوارہ خانہ

باب عالی جادہ سندھ دائرۃ مخصوصہ

آبونہ شرائطی

ممالک عثمانیہ ۱۷۰۰ سنہ لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدر . ممالک اجنبیہ ۱۷۰۰
سنہ لکی (۱۷) ، التي آیلغی (۹) فرانقدر .
[ایضاحات : نسخہ سی الی پارہ ، التي
آیلغی بر جلد ، هر جلد ۲۶ نسخہ در.]

اخطارات

§ آبونہ بدلی پشیندر .
§ آدرس تبدیلیندہ قرق پارہ لک
پول کوندر ملی در .
§ مسلک موافق آثار مع المصنویہ
قبول اولنور . درج ایدیلمه یں یازیلر
اعادہ اولونماز .

سراسر

۱۳۳۰

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لق مجموعہ اسلامیہ در

واللہ یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

آبوعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ایب

جلد ۱۰

۶ حزیران ۱۳۲۹

پنجشنبہ

۱۴ رجب شریف ۱۳۳۱

عدد ۲۴۹

بن اسکله اوززنده یوریرکن بوتخترده ، نظر خیال اوکنده ، قورقونج برهائله سفالتک شائبه دار برده لرن برر آچیوردی . برکت ویرسین که بروسه یه حرکت ایده جک ترنک دودوکی بو هائله یه ختام ویردی .

شمدی کوچوک بر لوقوموتیفک سوروکله دیکی قطاره آتیلشمدم . واغونک پنجره لرندن کیرن خفیف بر روز کار طاتلی و معتدل بر حرارت کتیریوردی . واغون ایچنده عمیق بر سکوت واردی . تره نک ولول ؛ معدنیه سندن باشقه بر سس طویولمیوردی . قارشومده نادولی نک ایچریلری خلقی آکدیرر بر قیافته ، اختیارجه فقط دینج بر ذات اخذموقع ایتشدی . اون دقیقه قدر دوام ایدن بیانچی و متقابل نظرلرک تعاطیسندن سوکره آره مزده بر آشنائی حاصل اولدی . زه لی اولدیغنی صوردم . آنادولی ایچریلرندن بولندیغنی و برای استحمام استانبول ، مدانیه طریقیه بروسه قابلیجه لرنه کیتدیکنی سولیدی .

هوائی بر قاج جمله تعاطیسندن سوکره سوز آنادولی نک بیتمز توکنمز درد لرنه انتقال ایتدی . زواللی آدم بودردلری صایدی دوکدی . حال و قالندن کورکولی و مملکتنده موقعی بر ذات اولدیغنی آکلاشیلان مخاطم سوزینه دوامله دیدی که :

« بک افندی کوریورم که استانبول غزته لری آنادولی حقنده هر کون صحیفه لر دولوسی یازیلری یازیورلر . استانبول سورولرندن طیشاری چیقمه .ش اولان بو محرربکلر ، طشره نک اصلاح احوالی ایچون ، نه لر یازیور ، اورته یه نه پارلاق فکر لر آتیور ، قابل تطبیق اولمه مق شرطیه ، دوز کون افاده لی نه قدر چوق تدیرلر توصیه ایدیورلر ! ... فقط بز بونلری او قورکن هم کولیور ، هم ده ایگله یورز . احتمالکه بو ذاتلر ، توصیه ایتدکلری تدایر سایه سنده مملکت اصلاح ایدیله بیلر ، اهالی تنبلک و سفالتدن قور تیلر ، آنادولی بی قیوراندیران یوقسولوق ، انتظام سزلق ، آسایش سزک بلاسی اورته دن قالقار ، ظننده بولنیورلر !

« فقط بز که بو حینه نک ایچنده یاشایورز ؛ احتیاج لری ، نقصان لری ، سفالت و فلاکت لری یقیندن کوریور وحس ایدیورز ، بو پارلاق سوزلره مملکت دوزله میه جکفی پک کوزل تقدیر ایدیورز . چونکه سنه لردن بری ، پارلاق لایحه لر ویرلمکده اولدیغنی ، کاغد اوززنده بول بول نظاملر یاپیلدیغنی طویوب ایشیتدیکنمز حالده پک یازیق که فعلیاتده شمدی یه قدرهیچ بر تبدل کوره مدک !

« استانبولده بولایحه لر او قونهرق . دائره دن دائره یه حواله ایدلدیکی ، اونظاملر غزته لرده بویوک بر موفقیت شکلده اعلان اولندیغنی زمانلرده بزینه بودردلره ایگله یوردق و حالده ایگله یورز . کوریورسک یا صاحب صاقلم آغاردی . شمدی یه قدر ، مملکت مزه مأمور آکلش اولان یوز قدر والی کوردم . دیکر بویوک مأمورلرک ایسه حد و حسابی یوق ! . . . بونلردن بمضری صرف کندیلرنی ، کندی منفعت لرنی ، کندیلرنک طولز جیلرنی ، طویمز قارنلرنی دوشونیورلردی . پک نادر اولهرق بعضیلری ده مملکتته جدأ خدمت ایتک املنی بسله یورلردی .

یاز کلدی . یاورولر قنادلانندی . دشمن سلاحلاندی . صواویور ، دشمن او یوماز دیرلر . بطاقلقرده دورغون او یقوده ، حتی بزده درین ، اوزون بر او یقوده ، فقط سیوریلر او یاندی .

آرتق یتز ، بزده او یانلم . ملک کیتدی ، مات پریشان اولدی . عرقده محو اولیور . قاله قاله بر او قالدی . اوباری دائم اولسون . منتسین طبدن

اصغر محمود

مکاتیب

آنادولی مکتوبلری :

بروسه بولنده

وسطی ساعت درت راده لرنده واپوریمز مدانیه نک دکزه دوعری بر بوقلمون دیلی کبی اوزانمش اولان آخشاب اسکله نه یناشدی . واپورک استانبولدن حرکتی متعاقب تام قارشومزده بر مجلس سرمستی قوران بر قاج عیاشک بوروشوق سیالرنده به لرن اشمتر ازازت مختلفه ، بونلرک عالم نوشانوشک سکتیه دوچار اولمسندن پک ده ممنون اولدیق لرنی آکلا تیوردی . بر قاج ساعت نبری بلافاصله دوام ایدن بو مستکره و مزعج منظره دن قورتولش اولوق سونجیله یرمدن فیرلادم :

ساعتلرجه متصل ایچن ، ایچدیجه طور سر بازار نه لری دائرة ابدن داها زیاده اوزاقلاشان سر سیرلرده سنده لیه رک یرلرندن قالدیلر . بونلر شمدی موجه لرک جریان مجهولنه طوتولش لاشه لر کبی ، ایکی طرفه یالپه اوره رق اوتیه بری یه طاغیلش اولان اشیا لرنی طوپلا یور ، شیشه لرنی کیرلی و کره قوقولی اسکی برسپته طولدرمغه چالیشیور ، آره صره ده بر لرینه منفور جمله لر صاوریورلردی .

هر گله سی سفالت اخلاقیه نک بر صفحه فعیجه دارینی کوسترن بو جمله لری ایشتمه مک ایچون اورادن قاجدم و کندیمی هان اسکله یه آتدم . سجایای خلقیه لری ، آرقه لرنده کی یامالی و ملوث پاچاوره لردن داها فرسوده ، داها مستکره اولان بو سفیل مخلوقلرک هر بری احتمالکه یوقسولقله چار پیدان بدبخت برهائله نک رئیس ، طالع سز و مقهور بر قادی نک نخبه امید ، سفیل و محقر فقط معصوم بر قاج چوجوغک باعث فلاکتی ایدیلر .

بر قاج ساعت اول ، تیردک آلارنده ، سنده له ین آیاقلرنده ، او چوق ویورغون سیالرنده ؛ الکماهر برسامک الک پارلاق تابلولرندن داها ، سنم اولهرق ، قاجمات حیاتی لرنی ، صور اولان زهرلی برمایه فدا ایدیلن او بر قاج غروش ، احتمالکه شمدی یوقسولقلدن ایگله ین بر زوجه نک ، آچاقلدن سیزلایان بر معصومه نک حتی ایدی .

فقط بونلرده پک یازیق که بر چوق سبیدن دولایی حقیله خدمت ایدمه میورلردی . پک آبی خاطر لایورم : بر وقتلر آنادولی به مفتش عمومی اوله رق بویوک بر پاشا کلشدی . معینده طولغون معاشلی بر چوق ده مأمورلر واردی . او بویوک پاشا ایله معینده کی برسوری مأمور هر طرفی کزدیلر ، طولاشدیلر . بول بول خرج راهلر آلدیلر . هر کیتدکلی یرده ضیافتلره دعوت ایدلدیلر و الحاصل بیدیلر ، ایچدیلر ، اکلندیلر ، کزدیلر . بزده بونلرک وظیفه لرینک بوندن عبارت اولدیغنه قانع اولدق . نهایت کونک برنده پاشا اولدی ، معینده کی مأمورلرده استانبوله عودت ایتدیلر . صوکره دن طویدق که بونلرک هرری استانبوله دها بویوک موقعلره تعیین ایدلشار !

« دیمک ایستورم که او وقتلر ، آنادولی بی اصلاح ایچون کونده - رلش اولان بو هیئت ارکانی فی الحقیقه کزدیلر ، طولاشدیلر ، احتمالکه بر چوق شیرده یازوب چیزدیلر ، خزینه دن ده بیکارجه ایرالر صرف اولندی . حالبوکه آنادولی نك اصلاحی نامه بر خطوه بیله آتیلدی ، آتیه مدی . جریچه لر دن هیچ بری صاریلدی ، صاریله مدی . بزم آنادولی خلقی وصی به محتاجدر . بو وصی ده آنجق حکومت اوله بیلیر . حکومت اهالی نك مشفق ، فقط سرت و عزیمکار بر پدري اولمی . خلقی متانتله ، وحقی ایجابنده رحیم بر شدله دوعری یوللره ، خیرلی ایشلره سوق ایتلیدر .

« طبیعی حکومت بو عزمنی طشره لرده کی مأمورلری واسطه سیله کوستره جکدر . آنادولی خلقی حکومت مأمورلرینه صبرک درجه حرمت و اطاعت ایدر . اکر بروالی ، بر متصرف ، بر قائم مقام و یاهر هانکی بر مأمور ، فضیلت اخلاقیه سنی محافظه ، عیش و عشرت کبی محرماتدن ظاهر آ او اسون اجناب ایدر ، خلقک حسیانی رنجیده ایتمکدن چکینیر ، و الحاصل کندیسنک ناموسلی ، فضیلتی ، مستقیم و مملکتک خیرینه چالیشیر ، اهالی به آخیر بر ذات اولدیغنه دائر هر کسه بر قناعت و یرر و شخصنی سودیررسه هر شی یا بیلیر ، هر شیئه موفق اولور ، هیچ بر مانعه به او غرام قسزین وطنه خیرلی پک چوق ایشلر کورمه بیلیر .

« فقط ، نه قدر یازیق که بن بویاشه کله لی کوردیکم یوزلرجه مأمورلر آره سنده بو کبی اوصافی حائر آنجق بر ایکی مأموره تصادف ایتدیکمی سویلر سه م - ظن ایدرم - خطا ایتش اولم !

« دور سابقده مأموریتلرده بونلررق آنادولی بی صاغمال ایدین قینقمش آدملرک بر چوغندن بزم ایچون خیر و سلامت بکله مک عبدر . چونکه خوی جانک آلتسده در . جان چیقمینجه خوی چیقمز ! نصلکه قاترلشمش بواسکی ادملر اوفاق بر فرصت بولور بولماز اولکی خوی بی در حال کوستریورلر . ذاتاً ایش کورمک ، مملکتک سلامتی دوشونمک بونلرک عقلمدن بیله کچمز . خوش وقت کچیرمک ، ضیافتلر ترتیب ایتک ، نهایت بر برلریله اوغراشمق بو کیلرک یکانه مشغله لریدر . آتالرمزدن ایشیدیرر : « اوزوم اوزومه باقه باقه قزاریرر » دیرلر . نه قدر دوعری برسوز . فی الحقیقه بوزولمه ش یکی مأمورلرده بونلرله بولنه

بولنه ایلك کلدکلی زمان کوستردکلی غیرتی ، حمیتی یاواش یاواش غائب ایدیورلر . او یله یا قیر آتک یاننده یاتان یاخویندن ، یاتویندن قایمزی ؟ آنادولیده اصلاحات یایمق ایسته نیورسه ، بویوک وباش مأموریتلره خاطره ، کوکله باقلیمیه رق ، طرفکیرلک کوزه دلپه رک تجربه دیده ، مملوماتلی فقط یورولمق بیلمز و چالیشقان ، حمیتلی و ناموسلی ذوات انتخاب ایدلی و بونلرک معینده هنوز صافیت اخلاقیه لری بوزولم ش ، قبلری عشق و وطنه چاربار ، کندیلرینی کیده جکلی محللرک خلقنه سه و دیره بیله جک صورتده تربیه بی حائر ناموسلی و غیرتلی منور کنجلر ویرلمی در .

شمدی به قدر وظیفه لرینی آبی باشنده معاش آلهرق خوشچه وقت کچیرمکن ، سوسلی صندالیه و قولتوقلرده او طوره رق کونده بر قاق کاغذک آرقه سنه بر ایکی سطر چیزمک صورتیه کیسه لرینی طولدرمقدن عبارت عد ایدن مأمورلره آرتق عمارت قابولرینک قیاندینی اخطار ایدلی ، وجود ملتده بوندن صوکره طفیلی صوغولجانلر بسله به جک قان قالمدینی آکلاتیلیدر . . . »

اختیار آنادولی بوسوک جمله بی تکرار ایدرکن ترنده منحی بر قوس چیزه رک نظر تماشایه کیش و بر حضارت بر ساحه آچوردی . مخاطبم صوصدی . فاکرم بر تانیه اول دیکله دیکم سوزلرک تقدیر ماهیتله مشغول اولدینی حالده کوزلریمی قومپارتیمانک نچره سندن ، مجروح بر کنجک سیای مولونی آ کدیران بدبخت یوردیمزک یشیل اقلربنه دیکم . قطار متصل قوسلر چیزه رک ، خط منکسرلر رسم ایدرک عثمانجفک تره سنه قاووشمق ایچون قوشیوردی !

خطک کذرکاهی تعیین ایدن مهندسلر ، صانکه معظم بر سلطنتک اساسلرینی قورارق اخلافا ، جهانده شانلی بر نصیبه هستی احضار ایدن بویوک پادشاهلرک عتبه مرقدلرینه یوز سورمه که قوشه حق قدر شناسانک آتش تحمیرلرینی تزید . هیجان قبلرینی تشدید ایتک ایسته مشلر کبی ؛ لزوم و احتیاج اولمدینی حالده ؛ کذرکاهی طولاشدیرد فجه طولاشدیر مشلر ، متصل منحنیلر چیز مشلر !

قطار بو محرک منحی بی دور ایدرکن بنده صبر سزلغ آرتیوردی . نظرلریمی اقلره دیکم شدم . هوای محیطی صاف ورا کد ایدی . یشیل اووه لرده کیزلی بر ملاحه ، ساکت بر وقار ، صامت بر عظمت اوچوشیوردی . نهایت یشیل اتکلر قییسنده ؛ اوزاقدن اوزاغه ، بر نهال بلند و نارین شکننده ؛ اورخان جامعنک یوکسک مناره لری سچلمکه باشلادی .

ده اوتوده ؛ کشیش طاغنک تلال تالیه سندن برینک یشیل یا ماجلر نده ؛ کول رنگنده بر یغین کورولدی . بر آز صوکره ده بر یرنکی بهمیت آره سنده بعض شکلر فرق اولمغه باشلادی . آرتق بروسه به . سلطنت عثمانیه نك بوتختگاه قدیمه یا قلاشیوردق .